

УДК: 615.015.32

В.М. Толочко, д-р. фарм. наук, проф., завідувач кафедри УЕФ
ІПКСФ НФаУ, **Д.В. Вакуленко**, пошукувач каф. УЕФ ІПКСФ НФаУ
Національний фармацевтичний університет

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ГОМЕОПАТИЧНИМИ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ

У статті проведено дослідження проблем обігу гомеопатичних лікарських засобів на вітчизняному ринку. Визначено основні з них. Запропоновані шляхи покращення забезпечення гомеопатичними ЛЗ населення.

Ключові слова: фармація, гомеопатія, гомеопатичні ЛЗ, фармацевтичний ринок.

Причиною щорічного неухильного збільшення випадків побічних дій лікарських засобів (ЛЗ) і лікарської хвороби є погіршення екології, якості продуктів харчування та питної води, постійні стреси. У цьому зв'язку пошук безпечних терапевтичних систем для лікування хворих з медикаментозною непереносимістю стає життєвою необхідністю. Однією з таких систем є гомеопатія. Її методи терапії дуже малими дозами ЛЗ дозволяють більш м'яко впливати на хворий організм, не викликаючи побічних хворобливих реакцій. Сьогодні гомеопатичний метод лікування у всьому світі став варіантом вибору для профілактики (10,9%) і лікування гострих (21,8%) і хронічних хвороб (67,3%). Вказане підтверджує доцільність наявності на вітчизняному фармацевтичному ринку гомеопатичних ЛЗ.

За даними Державного реєстру України в сучасних умовах зареєстровано до 15000 традиційних ЛЗ. В той час зареєстрованих готових гомеопатичних ЛЗ понад 217, що становить 1,5% від загальної кількості зареєстрованих традиційних ЛЗ. Нажаль, гомеопатичні ЛЗ вітчизняного виробництва становлять лише 10,6% від гомеопатичних ЛЗ, або 0,12% від загальної кількості зареєстрованих ЛЗ в Україні. Виготовляються вони, в основному, на двох підприємствах - «Біолік» і «Національна гомеопатична спілка» (НГС) (23 найменування). Серед імпортерів домінують фірми Німеччини (Хеель, Біоноріка, ДХУ, Хомвіора, Цефак, Мекель Шпенглерсан, Санум-Кельбек, Хеверт) 60,4%, Австралії (Ріхард Бітнер АГ) 9,2% і Російської Федерації (Матеріа Медика, Таліон - А) 7,4%, та інші Буарон (Франція), Гербамед АГ (Швейцарія), Гуна С.п.а. (Італія), Лабораторія Віджоса (Ель-Сальвадор), Лома Люкс (США) 19,8%.

За результатами наших досліджень асортименту гомеопатичних ЛЗ в аптеках було виявлено, що найбільш вони присутні від фірми Біоноріка (Німеччина) (63%) і Ріхард Бітнер АГ (Австралія) 60%, далі Хеель (Німеччина) 43%. Але при постачанні закордонних готових ЛЗ існують проблеми. Наприклад, ЛЗ фірми Хеель (Німеччина), в умовах сьогодення мають проблему з реалізацією, через сумнівність їх якості. Тому раціонально звертати увагу на виробництво вітчизняних гомеопатичних

ЛЗ, зокрема на їх екстемпоральне виготовлення в умовах аптек.

Окрім цього, є ще ряд проблем, які потрібно вирішувати, для розширення виробництва ЛЗ екстемпорального виготовлення. За результатами наших досліджень, основними проблемами були виділені наступні:

- відсутність спеціалізованого обладнання (73%);
- відсутність підготовлених фахівців (60%);
- відсутність організації робочого місця для виготовлення гомеопатичних ЛЗ в аптеках (53%);
- відсутність організації і нормування праці спеціалістів з виготовлення гомеопатичних ЛЗ в аптеках (43%);
- відсутність розрахунку кількості посад спеціалістів з виготовлення екстемпоральних гомеопатичних ЛЗ (37%);
- відсутність сировини (3%);
- невідповідність ліцензійним вимогам (3%).

Дослідження показали, що тільки 4 % з опитуваних нами аптечних установ займаються виготовленням екстемпоральних ЛЗ. На базі аптек, які виконують виробничу функцію, наряду з традиційними ЛЗ могли б успішно виготовлятися гомеопатичні ЛЗ за рецептами лікарів-гомеопатів. Це ще раз підтверджує наявність досліджуваних проблем.

Тому, стимулювання екстемпорального виробництва гомеопатичних ЛЗ потребує наукових досліджень з метою покращення забезпечення ними населення. В рамках досліджень необхідним є вивчення організації аптечного виготовлення гомеопатичних ЛЗ (трудовитрати, економічні та технологічні витрати, штатне забезпечення, організація робочих місць, матеріально-технічне забезпечення тощо), що є одним із наукових напрямків кафедри.

Висновки. Для вирішення проблем забезпечення населення гомеопатичними ЛЗ найважливішим є вивчення організації їх екстемпорального виготовлення в умовах аптек.

Список літератури:

1. Герасименко С.С. Статистика : Підр. / С.С. Герасименко, А.В. Головач, А.М. Єріна та ін.; за наук. ред. докт. економ. наук. С.С. Герасименка – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000 – 467 с.
2. Грошовий Т.А. Математичне планування експерименту при проведенні наукових досліджень в фармації : підр. / Т.А. Грошовий, В.П. Марценюк, Л.І. Кучеренко, Л.В. Бронська, С.М. Гурєєва – Тернопіль : ТДМУ, 2008. – 368 с.

3. Должникова О. Н. Совершенствование лекарственного обеспечения населения через гомеопатические аптеки : дис. ... канд. фармац. наук : 15.00.01 / О. Н. Должникова. - Х. : Б. и., 1992. - 24 с.

4. Мнушко З.Н. Гомеопатические лекарственные средства глазами потребителей / З. Н. Мнушко и И.А. Грекова // Провизор. - 2000 - N.4. - С.16-19

5. Тихонов А. И. Основы гомеопатической фармации : учеб. для фармац. вузов / А. И. Тихонов [и др.] ; под ред. Л. И. Тихонова ; НФАУ. - Х. : НФАУ ; Золотые страницы, 2002. - 576 с.

В.М. Толочко, Д.В. Вакуленко

Национальный фармацевтический университет

Фармацевтическое право: проблемные аспекты обеспечения населения гомеопатическими лекарственными средствами

В статье проведены исследования проблем обращения гомеопатических лекарственных средств на отечественном рынке. Определены основные из них. Предложены пути улучшения обеспечения гомеопатическими ЛС населения.

Ключевые слова: фармация, гомеопатия, гомеопатические препараты, фармацевтический рынок.

V. M. Tolochko, D. V. Vakulenko

National University of Pharmacy

Pharmaceutical law: problem aspects of homeopathic medicines use in Ukraine

Investigations of the problems of homeopathic medicines use in Ukraine have been carried out in the article. The main problems have been determined. The ways of homeopathic medicines provision improvement of the population have been proposed.

Key words: pharmacy, homeopathy, homeopathic medicines, pharmaceutical market.

УДК: 615.15:614.25:658.310:615.12

В.М. Толочко, д-р фарм. наук, професор, зав. кафедри управління та економіки фармації ІПКСФ НФАУ,

Т.О. Артюх, канд. фарм. наук, асистент кафедри управління та економіки фармації ІПКСФ НФАУ,

Т. Ф. Музыка, канд. фарм. наук, ст. викладач кафедри управління та економіки фармації ІПКСФ НФАУ,

Кафедра управління та економіки фармації

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національний фармацевтичний університет (м. Харків)

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ УМОВ ПРАЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ, ЩО ВИКОНУЮТЬ ОБОВ'ЯЗКИ УПОВНОВАЖЕНОЇ ОСОБИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

У статті досліджено умови професійної діяльності спеціаліста, який виконує обов'язки уповноваженої особи із забезпечення якості лікарських засобів фармацевтичних закладів, визначено негативні фактори умов праці та витрати робочого часу цих спеціалістів під їх впливом. З'ясована тривалість витрат робочого часу на виконання елементів роботи із забезпечення якості ЛЗ за різних умов в яких працюють ці спеціалісти.

Ключові слова: фармацевтична установа, уповноважена особа, якість лікарських засобів

Відсутність посади спеціаліста, який виконує обов'язки уповноваженої особи (СУО), у переліку посад фармацевтичних працівників у вітчизняній законодавчо-правовій базі та, як наслідок, відповідних правил нарахування заробітної плати, умов підвищення кваліфікації, організації їх праці у фармацевтичних закладах (ФЗ) формують умови для низького рівня мотивації до здійснення професійної діяльності таких спеціалістів та непривабливості цієї посади через велику відповідальність за здійснення функції забезпечення якості лікарських засобів (ЛЗ). У публікаціях вітчизняних та зарубіжних фахівців неодноразово висвітлювались проблемні питання з професійної діяльності СУО, але динамічність умов, у

яких працюють суб'єкти підприємницької діяльності фармацевтичного ринку, зумовлює потребу у проведенні досліджень діяльності цих спеціалістів, зокрема за умовам праці, для подальшого удосконалення, що і постало за мету нашого дослідження.

Вивчення стану організації робочого місця (РМ) СУО за умовами праці базувались на результатах особистих спостережень і даних фотографії робочого дня. Особливу увагу приділяли дослідженням психофізіологічних факторів, до яких належать фізичні та нервово-психічні перевантаження (робоча поза, нахили тулуба, інтелектуальне перенапруження, перенапруження аналізаторів, монотонність праці, емоційні перевантаження). Відповідно до наказу МОЗ України № 528 від 27.12.2001 р. «Про затвердження Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» нами були проаналізовані умови праці СУО за показниками напруженості та важкості процесу праці.

За показниками важкості праці СУО найбільше впливає на ефективність здійснення його функцій